

Mitä voidaan jalostaa?

- Vain periytyviä ominaisuuksia
- Kasvattajalla on vain rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa ympäristötekijöihin sen jälkeen kun pentu lähtee maailmalle
- Jalostusvalinnoissa voidaan siten ottaa huomioon vain tekijät, jotka liittyvät perimään
- Mikä on periytyvää?
- Rakenne, luonne, käyttöominaisuudet, sairaudet

Mitä kasvattajan tulee siis tietää omasta rodustaan?

Tunne oma rotusi!

- Sen historia ja alkuperäinen käyttötarkoitus, koska se selittää 99% rotusi tästä päivästä !
- Mitä muuta rodun tausta kertoo meille?
- Rotujen perinnöllisten sairauksien taustat löytyvät usein niiden historiasta !!!

PEVISA-ohjelmat

- PEVISA-sääntö (2009):
- Kaikissa roduissa perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustaminen tulisi perustua ensisijaisesti vapaaehtoisuuteen
- Ohjelma laaditaan ja hyväksytään *rotujärjestön aloitteesta*
- Kennelliitossa JTT hyväksyy ohjelman ja päättää ohjelman voimaantulosta
- Rodulle tulee laatia **ROTUKOHTAINEN** JTO ennen PEVISA-ohjelman käsittelyä

PEVISA, JTO, KENNELLIITTO,
JALOSTUSSTRATEGIA,
KENNELLIITTO, JTT, PEVISA,
KENNELLIITTO...päläpäläpä

PEVISA-ohjelmat

- Miksi tarvitaan JTO, jos halutaan PEVISA-ohjelmaan?

PEVISA-ohjelmat

- Jos JTO:ssa selkeästi tulee esille **sekä tutkitusti ja tilastollisesti merkitsevästi**, että rodussa on yleistymässä joku periytyvä ongelma, voi *rotuyhdistys harkita sen vastustamista ohjelmalla*
- PEVISA-ohjelma ei siis voi perustua kenenkään päähänpistoon, mielihaluun tai yhdellä koiralla esiin tulleeseen, harvinaiseen ongelmaan...

PEVISA-ohjelmat

- PEVISA-ohjelmaa voidaan myös käyttää, jos halutaan kerätä rodusta tilastollisesti merkitsevää tietoa
- Kun tietoa on saatu riittävästi (vähintään 1-2 sukupolven ajalta), voidaan PEVISA-ohjelmaa muuttaa, jos on tarvetta
- Monilla roduilla PEVISA-ohjelma pakottaa tutkimaan jalostukseen käytettävät koirat, mutta ei rajoita koirien käyttöä

PEVISA ja JTO

- Jos rodulla on PEVISA-ohjelma, on siis JTO PEVISA-säännön mukaan pakollinen
- Ohjaavatko PEVISA- ja jalostuksen tavoiteohjelmat todellisuudessa jalostusta?
- Onko vika siinä, että perinnöllisiä vikoja ja sairauksia vastustetaan näillä ohjelmilla vai siinä, että niitä itse asiassa ei vastusteta...
- Mikä on ohjelmien sisältö ja mihin niillä pyritään tai mitä niillä saavutetaan?

PEVISA ja JTO

- Tehdäänkö JTO vain koska on pakko ?
- Mennäänkö PEVISAan vain koska halutaan tehdä jotain ”rodun terveydelle”, saada hyvä mieli, mutta ohjelmalla ei ole todellista merkitystä?

Netistä poimittua...

- ”Rodussamme noudatetaan *Kennelliiton laatimaa* rodun jalostuksen tavoiteohjelmaa...”
- ”...Täyttää *Kennelliiton yleiset jalostus-suositukset*...”
- ”...noudattaa *Kennelliiton PEVISA-ohjelmaa*...”

Jalostuksen ohjaus: rotujärjestön rooli

- Terrierijärjestössä rodun yhdistyksen jalostusneuvojat ja jalostustoimikunnat vastaavat rodun jalostuksen ohjauksesta yhdessä rotujärjestön kanssa
- Kennelliiton sääntöjen mukaan rotujärjestö JOHTAA rotunsa jalostusta Suomessa !

Valta tuo aina mukanaan vastuusta...

- Rotuyhdistyksen ja rotujärjestön VELVOLLISUUTENA on antaa rodun harrastajille OIKEAA ja LUOTETTAVAA tietoa jalostuksesta ja jalostusvalinnoista
- Rotujärjestön ja rotuyhdistyksen ohjaus pitää perustua TIETTOON ja TAITOON jalostuksesta ja omasta rodusta
- TIETOA voidaan jakaa ainakin jalostuksen tavoiteohjelmassa, rotuseminaareissa, julkaisuissa, kotisivuilla jne.
- TAITOA on vaikeampi saada ja jakaa, mutta ilman tietoa ei voi kehittyä taitoa...

Miten tehdään hyvä JTO?

JTO

- Ohjelmien taso on noussut vuosikymmenessä huikeasti!
- Kiitos tästä kuuluu tekijöille ja rotujärjestöille
- Muutama hermoromahduskin lienee takana, mutta upeaa!
- Kuitenkin: parhaimmillaan JTO:sta on tullut kaikkien yhteinen asia, pahimmillaan vieläkin pakkopulla, jolla ei ole mitään merkitystä!
- Miten päästään eteenpäin?

JTO

- Usein kriittisyys puuttuu, yksittäisestä sairaudesta, josta ei ole merkittävästi haittaa koiralle, tehdään suuri numero, koira ja lähisukulaiset suositellaan poistettavaksi jalostuksesta, ”vaaditaan” tutkimustulokset ja DNA-testit
- Populaation tilaa ei osata analysoida, mietitään liikaa omaa kasvatustyötä, ei koko populaatiota/rotua (Suomessa)
- Luonteen ja käyttäytymisen ongelmiin ei kiinnitetä riittävästi huomiota tai ongelmia ei nähdä
- Monilla roduilla ongelma, jota on hankala mitata/tutkia

Miten tehdään onnistunut JTO?

- JTO:ssa olisi määritettävä 3-5 rodun merkittävintä JALOSTETTAVAA ominaisuutta, jotka liittyvät:
  - Terveysteen
  - Luonteeseen ja käyttöominaisuuksiin
  - Ulkomuotoon

Onnistunut JTO (ja PEVISA-ohjelma)

- Pidetään mielessä, että hyvä ohjelma:
  - On sellainen, johon kaikki voivat sitoutua
  - On sellainen, joka tähtää tulevaisuuteen ja jolla on jatkuvuutta
  - On sellainen, joka keskittyy oleellisiin/oleelliseen ongelmaan
  - On sellainen, josta ei tarvitse ensimmäisessä mutkassa poiketa – eli on riittävän taipuisa...

Miten tehdään onnistunut JTO?

1. valitaan ohjelmaa tekemään sopiva henkilö/henkilöt, joita ei jätetä yksin

- Mukaan tulisi ottaa populaatioon, käyttäytymiseen ja luonteeseen, terveyteen ja ulkomuotoon perehtyneitä ihmisiä
- Lisäksi olisi hyvä, jos viimeisenä ohjelman lukisi joku ”ulkopuolinen”, mutta asiantunteva tah
- Keskitytään sisältöön, ei pilkkuihin (tähän pyrkii nyt myös JTT)

Miten tehdään onnistunut JTO?

2. jaetaan vastuut, mutta pidetään mielessä, että:
- Varsinaisen strategian suunnitteluun tulisi osallistua vähintään rodun jalostustoimikunta ja hallitus
  - Erilaisia näkemyksiä saa ja pitääkin olla, mutta kaikilla pitää olla sama päämäärä: rodun paras
  - Lopullisen päätöksen tekee rotuyhdistyksen/rotujärjestön jäsenet yleiskokouksessa (mikäli ei ole kyseessä päivitys)

Miten tehdään onnistunut JTO?

3. Laaditaan realistinen aikataulu, jossa huomioidaan se, että

- Ihmiset tekevät vapaaehtoistyötä
- Porkkana on parempi kuin keppi (sen on JTT:kin oppinut...)
- Ohjelman julkaisemiseen ja lukemiseen tulee jättää riittävästi aikaa
- Ennen ohjelman voimaantuloa se on käsiteltävä ja hyväksyttävä Kennelliitossa

Mallirungot

- Jalostuksen tavoiteohjelmien (JTO) tekemiseen on saatavilla kirjoittamista **helpottavat** pohjatiedostot. Pohjiin on merkitty valmiit otsikot sekä kohdat, joihin kirjoitetaan tekstiä tai lisätään taulukoita. Pohjat tarjotaan rotujärjestöjen käyttöön työtä helpottamaan.
- Uudet JTO-pohjat on tarkoitettu täydennettäväiksi JTO-mallirunkojen mukaisesti. Mallirungot sisältävät ohjeistuksen siitä mitä asioita missäkin kohdassa käsitellään.

Mallirungot

- <https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/jalostuksen-tavoiteohjelman-jto-mallirunko-harvalukuisille-roduille>
- <https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/jalostuksen-tavoiteohjelman-jto-mallirunko-suurilukuisille-roduille>
- TÄRKEINTÄ ON KUITENKIN SISÄLTÖ !!

Mikä on sisältö?

- Jalostuksen tavoiteohjelma on tietopaketti rodun ominaisuuksista ja jalostuksesta.
- Rotukohtainen jalostuksen tavoiteohjelma (JTO) antaa tietoa rodun/populaation luonneominaisuuksista, terveystilanteesta ja jalostuksesta – meillä ja muualla!
- Se sisältää rotujärjestössä yhteisesti päätetyt jalostustavoitteet sekä suositukset jalostuskoirille
- Esimerkiksi mitä terveystutkimuksia suositellaan ja mikä on jalostukseen käytettävien koirien enimmäisjälkeläismäärä, minkälaisia luonteenarviointimenetelmiä suositellaan jne.

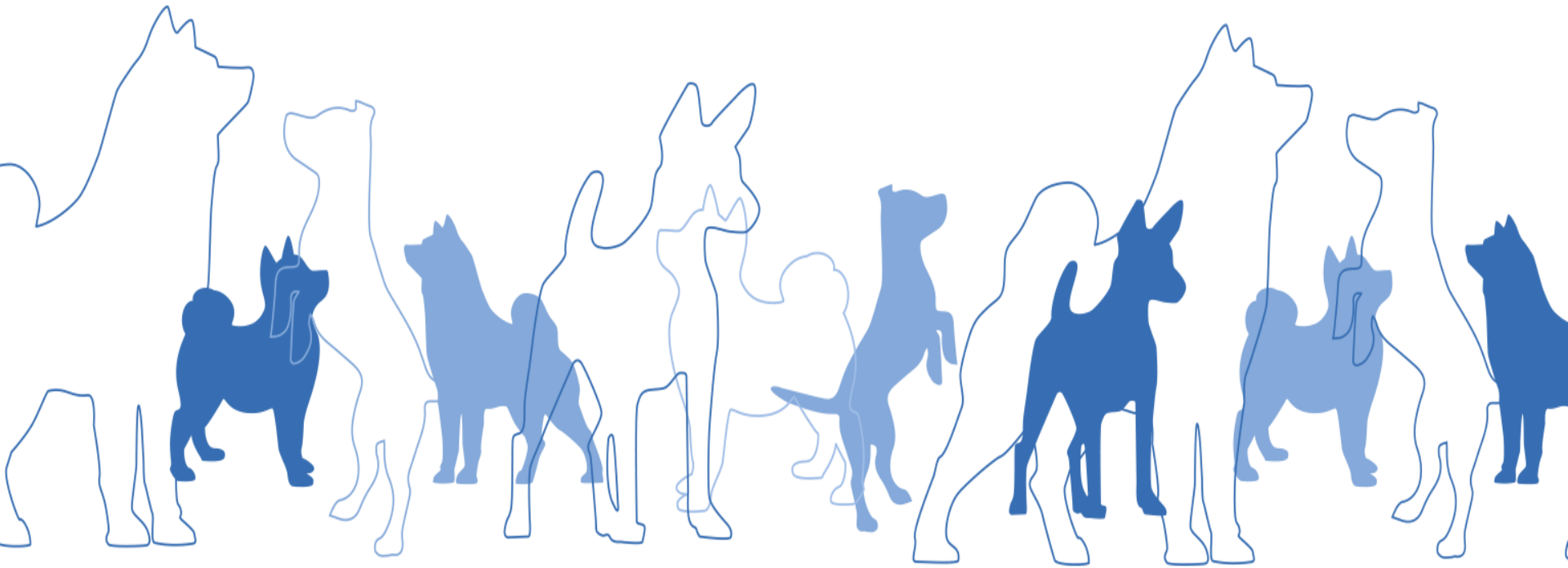

ALL RIGHTS RESERVED
<http://www.cartoonbank.com>

"They moved my bowl."

Ohjelman hyväksyminen

Rotuyhdistyksen/rotujärjestön käsittely

- Rotuyhdistys laatii ja hyväksyy ohjelman
YLEISKOKOUKSESAAN
- Rotuyhdistys lähettää ohjelman hyväksyttäväksi
ROTUJÄRJESTÖN YLEISKOKOUKSEEN, rotujärjestön
aikataulu huomioitava!
- ROTUJÄRJESTÖ hyväksyy ja lähettää ohjelman
KENNELLIITTOON

jalostusposti@kennelliitto.fi

Ohjelma lähetetään sähköisesti, mutta lähettäjänä
TÄYTYY OLLA rotujärjestön virallinen edustaja
(puheenjohtaja tai sihteeri tai muu nimenkirjoittaja)

Ohjelman hyväksyminen Kennelliitossa

- Mukana on oltava itse ohjelman lisäksi:
rotuyhdistyksen yleiskokouksen allekirjoitettu
pöytäkirjaote, rotujärjestön yleiskokouksen
allekirjoitettu pöytäkirjaote
- Ilman asiankuuluvia dokumentteja ohjelma ei etene
käsittelyyn!!
- JTT/JTT:n työvaliokunta käsittelee ja hyväksyy
- Hyväksytty ohjelma on julkaistava
rotujärjestön/rotuyhdistyksen kotisivuilla, jotta kaikki
kasvattajat voivat tutustua dokumenttiin

JTO päivitykset

- Jos rodulla on voimassa olevan mallirungon mukainen Kennelliiton hyväksymä JTO, toimitetaan kaikilla seuraavilla päivitys- ja uusimiskerroilla Kennelliittoon ainoastaan ohjelman tiivistelmä, joka koostuu osista 4.1.4, 4.2.7, 4.3.6, 4.4.4 (suurilukuisten mallissa yhteenvedot, harvalukuisilla vastaavat osat) sekä 5 ja 6.
- Lisäksi Kennelliittoon lähetetään linkki, jonka takaa koko päivitetty ohjelma löytyy.
- Muutetut kohdat pitää olla merkitty selvästi.
- Päivitys on hyväksytty rotujärjestön hallituksessa!

Mikä on yhteenveto?

- Yhteenveto sisältää rodun **tärkeimmät jalostustavoitteet** sekä **keinot niiden saavuttamiseksi (rotukohtainen jalostusstrategia)**!
- Täytettäviin jalostuksen tavoiteohjelmärunkoihin on nyt lisätty malli myös yhteenvedolle, jotta yhteenveto on helpompi koostaa.

<https://www.kennelliitto.fi/tietoa-meista/tiedotteet/taytettava-runko-jalostuksen-tavoiteohjelman-yhteenvedon-laatimiseen>

Vaihtoehtoinen malli: Ennakkotarkastus

- ROTUJÄRJESTÖ/ROTUYHDISTYS voi HALUTESSAAN käyttää hyväkseen Kennelliiton tarjoamaa JTO:n ennakkotarkastusta
- Rotujärjestö tai -yhdistys voi lähettää suunnittelemansa JTO:n Kennelliittoon ennakkotarkastusta varten **vähintään viisi kuukautta ennen sen käsittelyä** yhdistyksen yleisessä vuosikokouksessa

Ennakkotarkastuksessa JTO:sta annetaan kommentit ja mahdolliset muutosehdotukset

- Rotujärjestön tai -yhdistyksen on hyväksyttävä tai annettava vastineensa mahdollisiin muutosehdotuksiin kuukauden sisällä tiedonannosta

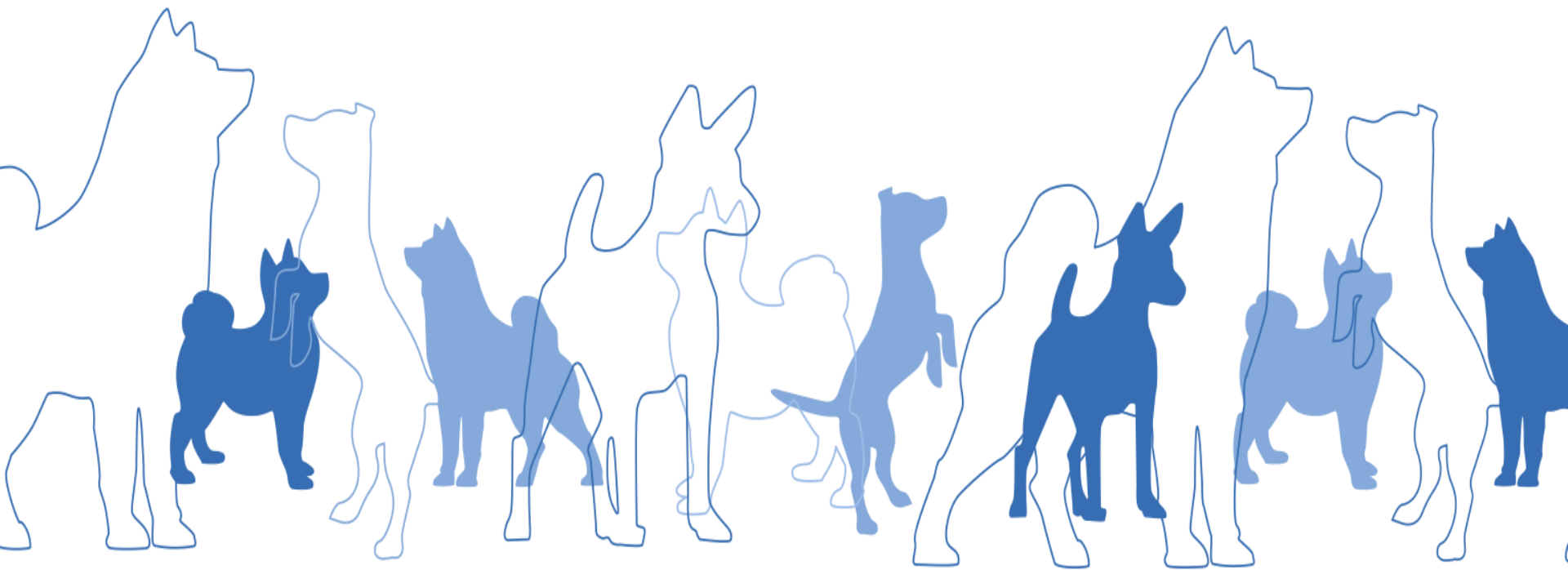

Ennakkotarkastus

- Ennakkotarkastetun JTO:n hyväksyminen tulee voimaan, kun yhdistyksen yleisen kokouksen pöytäkirjanote on toimitettu Kennelliittoon.
- Jatkokäsittelyä Kennelliitossa ei siis enää tämän jälkeen tarvita, mutta JTT:n työvaliokunta vahvistaa ohjelman hyväksymisen ja merkitsee sen pöytäkirjaan
- Jos muutosehdotuksista ei päästä yksimielisyyteen, voidaan JTO käsitellä yhdistyksen yleisessä kokouksessa normaalilla menettelyllä ja lähettää hyväksyttäväksi Kennelliittoon.
- <https://www.kennelliitto.fi/tietoameista/uutiset/ennakkotarkastus-nopeuttaa-jalostuksen-tavoiteohjelman-hyvaksyntaa>

Hyväksytty ohjelma

Hyväksytty ohjelma

- Julkaistaan rotujärjestön/yhdistyksen toimesta
- Ohjelman PDF julkaistaan Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä
- Hyväksytty ohjelma toimii pohjana rotukohtaiselle PEVISA-ohjelmalle
- PEVISA-ohjelma on siis OSA rodun jalostuksen tavoiteohjelmaa ja nämä muodostavat yhdessä rotujärjestön/rotuyhdistyksen TYÖKALUN jalostuksen ohjauksen toteuttamiseksi
- Kennelliiton JTT käyttää ohjelmia esimerkiksi poikkeuslupa-anomusten käsittelyn yhteydessä
- Yhdistelmien tulisi täyttää rotujärjestön suositukset jalostusyhdistelmille...

JTO:n voimassaolo

- Ohjelma on voimassa 5 vuotta
- Tämän jälkeen ohjelma päivitetään, päivitys voimassa 5 vuotta
- 10 vuoden välein ohjelma otetaan kokonaisuudessaan uuteen käsittelyyn, jolloin myös yleiskokous käsittelee uusitun ohjelman
- JTO:ta voidaan tarvittaessa muuttaa myös kesken kauden, esimerkiksi uuden PEVISA-ohjelman hyväksymiseksi

JTO-ohje

<https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/ohje-jalostuksen-tavoiteohjelman-laatimisesta-1>

f

Kennelliiton näkökulma

- Ovatko JTO:t ja PEVISA-ohjelmat tärkeitä?
- Tänään ehkä tärkeämpiä kuin koskaan aikaisemmin!
- Uusi eläinten hyvinvointilaki on tänä syksynä eduskunnan käsittelyssä ja tulee voimaan vuoden 2023 aikana
- Uuteen lakiin ollaan laatimassa erillistä JALOSTUSASETUSTA
- Mitä enemmän olemme itse-ohjautuvia ja teemme asioita etupainotteisesti, sen vähemmän viranomaisten on tarpeen puuttua toimintaamme
- Kennelliittoa pidetään koko koiranjalostuskentän EDUSTAJANA ja SUUNNANNÄYTTÄJÄNÄ (vaikka säännöt sanovat että ohjaus tapahtuu rotujärjestössä...)

Kennelliiton näkökulma

- Olisiko nyt hyvä aika toimia ja laatia mahdollisimman monelle rodulle rekisteröintejä määrittävä PEVISA-ohjelma ja jalostusta ohjaava JTO?
- Onko koirien hyvinvointi ja koirien jalostus ristiriidassa?
- Monia rotupiirteitä pidetään ihmisen päähänpistoina, eikä niillä ole koiran elämän tai hyvinvoinnin kannalta merkitystä – usein päinvastoin...
- Missä tahansa rodussa voidaan kuitenkin päätyä ongelmiin riippumatta rotupiirteistä – mikään rotu siis ei ole turvassa epäonnistuneilta jalostusvalinnoilta eikä taitamattomilta kasvattajilta...
- Olemme samassa veneessä, eikö siis soudettaisi yhdessä?

Kiitos!

